

Innkalling til årsmøte i Idd Bondelag

tirsdag 24/10 2023 kl 18.00 på Festningskroa

Saksliste

1. Godkjenning av innkalling og saksliste
2. Valg av referent og to til å undertegne protokollen
3. Årsmelding
4. Regnskap
5. Innkomne saker

Sammenslåing av Berg og Idd Bondelag.

Behandlingen bygger på de to siste års årsmøtevedtak og notat fra arbeidsgruppe som har forberedt saken for årsmøtet.

Saker som ønskes behandlet av årsmøtet må sendes skriftlig til styret v/ leder innen 16/10.

Grunnet servering av varm mat er det i år påmelding til årsmøtet. Send SMS (994 27 805) eller epost (jarjomhe@online.no) til Marie Herrebrøden med navn og eventuelle allergier innen 18/10.

Årsmelding Idd Bondelag 2022/23

Årsmøte

Årsmøte ble holdt i Idd og Enningdalen Gammeltekniskes lokaler på Berby 24. oktober. Før årsmøtet fikk vi en omvisning i lokalene der vi bl.a. fikk se den pågående istandsettingen av Bokerødbussen. Trude Hegle representerte styret i Østfold Bondelag og orienterte om aktuelle saker. Som innkommen sak ble sammenslåing med Berg Bondelag behandlet.

Styre

Styret har bestått av:

Jon Stumberg (leder)

Henrik Brække (nestleder)

Claes Magnusson (kasserer)

Kristian Snopestad

Johan Magnusson

Det har blitt holdt et styremøte, tre felles styremøter med Berg Bondelag og et møte i arbeidsgruppa som har forberedt sammenslåing. Representanter fra Idd var Runar Ulseth, Anders Gjerlaug og Jon Stumberg.

Medlemsaktiviteter

Sammen med Wüerth tilbød vi varme arbeider kurs for bondelagsmedlemmer. Medlemmer i Berg og Aremark ble også invitert og vi fikk et fulltegnert kurs med bønder som gjennomgikk teoretisk del og praktisk slokkeøvelse.

I forkant av jordbruksforhandlingene samlet vi oss til innspillsmøte på Idd Bygdehus. Møtet ble arrangert sammen med Berg Bondelag. Meningsvekslingene og diskusjonene dannet innspillet vi oversendte Østfold Bondelag.

I juni var vi vertskap for årets markvandring i samarbeid med landbrukskontoret og vannområde Haldenvassdraget. Ved Idd kirke fikk vi en orientering om arbeidene Halden kommune har gjort i forbindelse med utrasing av bekkekanten ved kirkegården. Derfra gikk vi videre til Martin Brække der vi først fikk en gjennomgang av situasjonen i åkeren ved Øyvind Akselsen fra NLR, og deretter så vi på hvordan kantsonen mot bekken skjøttes. Resten av møtet foregikk på Karlsholm der vi foruten bevertning fikk en gjennomgang av arbeidet med revidering av forvaltningsplanen for Iddebekkene ved Mads Finne. For å markere at Vibeke Julsrud pensjonerte seg fra sin stilling ved landbrukskontoret denne sommeren hadde vi marsipankake på lur.

Representasjoner og lagsarbeid

Underveis i året har vi samarbeidet godt med styret i Berg Bondelag, og det meste av bondelagsarbeidet har vært gjort felles.

Leder har gjestet Idd 4Hs høstfest og hilste klubben og medlemmene.

Leder deltok på Østfold Bondelags ledersamling i november som ble arrangert i Nederland. Laget var representert ved leder på årsmøte i fylkeslaget. I generaldebatten pekte vi på viktigheten av å engasjere seg i lokale planprosesser og høringer, og Bondelagets kommunikasjon utad. I tillegg til replikker som svar og innspill til andres innlegg. Vi fremmet også forslag om å få inn hjort i arbeidsplan for Østfold Bondelag, som ble tatt til følge av årsmøtet.

Leder har deltatt på to samlinger for lokale tillitsvalgte og to digitale møter. Leder har også deltatt på et dialogmøte med landbrukskontoret.

Sammen med Berg Bondelag holdt vi i mai en presentasjon for politikerne i hovedutvalg for plan, miljø, landbruk og klima i forbindelse med behandlingen av ny landbruksplan. I tillegg til vår gjennomgang av næringa i kommunen, fikk alle politikerne utdelt en faktabrosjyre, en pose solsikkefrø for hjemmesåing og en havrebar som energi til møtet. I forkant av det påfølgende kommunestyremøtet la vi ut brosjyrer, solsikkefrø og en havrebar på alle politikernes plasser.

Solsikkeaksjonen ble videreført i år, og sammen med Berg Bondelag tilbød vi også i år solsikkeplanter til parkvesenet som plantet disse ut på godt synlige steder i byen. I lagets regi har vi hatt solsikker på Asta Solbergs jorde ved Øbergkrysset. Disse ble tilbudt for selvplukk der inntektene gikk til Røde Kors' arbeid i Ukraina. Selvplukk var også mulig et par steder til i bygda der bøndene hadde sådd solsikkestriper. Under «sensommerstevnet» på Prestebakke tilbød vi ferdigplukkede solsikker. Ca 150 solsikker gikk unna denne dagen.

Vi har fått god mediedekning gjennom Halden Arbeiderblad. Vi merker at bonden og landbruket er interessant, og HA har selv tatt kontakt for å få lage artikler om mat og landbruk. Det har vært et prioritert arbeid å stille opp på dette. I forbindelse med reportasje fra høstens kornmottak lagde vi en quiz der HAs lesere fikk prøve seg på kunnskapsnivået om «hva dyrker bonden». Før sommeren ble vi kontaktet av HA med tilbud om å delta i meningsmåling i forkant av valget. For å finansiere meningsmålingen ønsket HA å invitere andre organisasjoner til å stille to selvvalgte spørsmål mot å være med på deler av betalingen for gjennomføringen. Etter å ha vurdert tilbudet takket vi ja til å delta i fellesskap med Berg. Vi valgte spørsmålene «Legger du merke til Nyt Norge merket når du handler matvarer?» og «Det er viktig for meg at matjorda tas vare på». Resultatene var tilfredstillende, der 53,2% svarte «ja, det er viktig at maten er norsk», og 76,1% svarte at «ja, vi må produsere mat på alle jordene vi har i Halden».

Som vedtatt på fjorårets årsmøte har vi vært delaktige i Berg Bondelags satsning på sosiale medier som kanal for å nå ut til medlemmer og befolkningen. Underveis i året har ulike tema blitt delt, som rene medlemsinvitasjoner og info, bilder fra bondens hverdag og delinger fra Østfold/Norges Bondelag mm.

Vi har gitt høringsinnspill til fylkeslaget på «Grytten rapporten», og Idd og Berg Bondelag har sammen gitt høringsinnspill til kommunen om minsteareal for hjortejakt, samt svart ut henvendelse fra landbrukskontoret om villsvin- og gåsebestand.

Pr 25/9 er medlemstallet 131. På samme tid i fjor var medlemstallet 133.

Regnskap Idd Bondelag 2022/2023

Resultatregnskap periode 6.10.2022-6.10.2023

Inntekter

Norges Bondelag kontingent	18 279,00
Markvandringmøte fra Marker Kommune	5 042,22
Bankrenter	1 258,00
Sum inntekter	24 579,22

Utgifter

Årsmøte	6 363,40
Servering møter	1 151,70
Servering markvandring	3 242,00
Leie lokale møter	3 300,00
Solsikkefrø	500,00
Studietur Nederland leder (ledermøte ØB)	4 300,00
Leder godtgjørelse	4 000,00
Møtegodtgjørelse leder	2 000,00
Kjøregodtgjørelse leder	987,00
Sum utgifter	25 844,10

Resultat

Inntekter	24 579,22
Utgifter	25 844,10
Underskudd	1 264,88

Beholdning

Bankbeholdning 05.10.2022	133 663,50
- underskudd	1 264,88
Bankbeholdning 6.10.2023	132 398,62

Regnskapet er fremlagt av kasserer Claes Magnusson

Innkomne saker

Sammenslåing av Berg og Idd Bondelag

Årsmøtet i 2021 vedtok å utrede en sammenslåing. Årsmøtet i 2022 fulgte opp dette med et vedtak om å sette ned en arbeidsgruppe som skulle forberede et endelig sammenslåingsvedtak.

Forslag til vedtak

Berg Bondelag og Idd Bondelag slås sammen til ett lag. Alle medlemmer, beholdning og eiendeler overføres til nytt felles lag. Sammenslåingen vedtas med de føringer som er beskrevet i notat av 01.08.2023.

Norges Bondelags forslag til prosess trinn for trinn:

1. Styret drøfter saken på eget initiativ, eller evt andre tar opp saken (medlemmer, eller det kommer initiativ fra andre lokallag)
2. Saken diskuteres på et medlemsmøte eller årsmøte. Det tas kontakt med det eller de lagene en ønsker å slå seg sammen med.
3. Styret utreder saken og avklarer ulike spørsmål. I forberedelsen bør styret avklare følgende
 - a. Sammenslåing av laga, eller nedlegging og overføring av medlemmer til et annet lag
 - b. Kapital og andre eiendeler
 - c. Styrets størrelse (behov for å utvide? – sikre at alle deler av kommunen er repr.)
 - d. Navn på det nye laget.
 - e. Spesielle forhold Fylkeslaget bør informeres om at sammenslåing diskuteres.
4. Skriftlig informasjon til alle medlemmer i god tid (eget medlemskriv).
5. Årsmøtebehandling med skriftlig informasjon i innkalling. Saken bør ha eget saknummer. Styret bør fremme konkret forslag og det bør gjøres separat vedtak i saken.
 - a. Hvis kvalifisert flertall ($\frac{3}{4}$) – gyldig vedtak
 - b. Hvis flertallsvedtak (mer enn halvparten av stemmene) kreves ny behandling på nytt årsmøte (neste ordinære årsmøte vanligvis)
 - c. Hvis flertall mot sammenslåing er saken død i denne omgang.
6. Hvis flertall og godkjent sammenslåingsvedtak ($\frac{3}{4}$ flertall eller 2. gangs behandling)
 - a. Nytt årsmøte med valg og evt arbeidsplan og budsjett. Kan holdes samme dag
 - b. Brev til fylkesstyret med søknad om godkjenning (årsmøteprotokollen med opplysning om antall frammøtte og stemmetall sendes fylkeslaget)
7. Fylkeslaget gir skriftlig beskjed til Norges Bondelag om endringen (med kopi av årsmøteprotokoller i lokallagene.)

Bakgrunn

Berg og Idd Bondelag har hatt et godt samarbeid lagene imellom. Det har blitt samarbeidet om medlemsaktiviteter, utadrettet virksomhet, høringer og representasjon ovenfor kommunen og næringslivet. Styrene har også i perioder samarbeidet tett, i en periode med faste felles styremøter. Lagene har også arbeidet sammen i «landbruksrådet», sammensatt av kommunens to bondelag, skogeierlag og representant for Norskog, da dette ble brukt som et fora for å samle landbruket i felles uttalelser og opptreden. Sammenslåing av bondelagene har blitt bragt på banen med jevne mellomrom, som et medlem uttrykte det når saken igjen kom opp i 2022: «Dette har det blitt snakket om i tredivet år». Det har vært både uformelle og formelle forslag, men fram til nå har ikke disse ført til vedtak.

På Idd Bondelags årsmøte 18/10 2021 ble sammenslåing av Berg og Idd Bondelag tatt opp under innkomne saker. Utfallet av saken ble at årsmøtet sluttet seg til følgende vedtak: *Idd Bondelag skal utrede en eventuell sammenslåing mellom Idd, Berg, og eller, Aremark Bondelag.* Leder i Idd Bondelag gjestet så Berg Bondelags årsmøte uka etter, og orienterte om Idds årsmøtevedtak og inviterte til en prosess rundt en mulig sammenslåing. Saken ble ikke formelt behandlet av årsmøtet, og det fremkom heller ingen kommentarer fra de frammøtte i dette møtet. Styret i Berg tok henvendelsen med seg videre i nytt arbeidsår. Styrene samarbeidet gjennom det neste året, og la så fram saken for sine respektive årsmøter med likelydende forslag til vedtak i 2022. Det fremkom noen få innspill under behandlingene, av de som kommenterte var det for å gi støtte til en sammenslåing. Begge lag gjorde så enstemmig følgende vedtak: *Styret gis fullmakt til å sette ned en arbeidsgruppe med medlemmer fra begge lag. Arbeidsgruppens mandat er å utrede prosessen rundt en sammenslåing, med innstillende vedtak på årsmøtene i begge lokallagene høsten 2023.* Arbeidsgruppen har utarbeidet dette notatet for å belyse relevante sider rundt en sammenslåing. Den har bestått av Kjell Einar Huseby, Lene Mjølnerød og Gunn Amundsen Eng fra Berg, og Anders Gjerlaug, Runar Ulseth og Jon Stumberg fra Idd.

Historikk

Bondelagenes historie starter i stiftelsesåret 1911 når Idd og Marker krets av Norsk Landmandsforbund (som i 1922 endret navn til Norges Bondelag) ble stiftet. Laget var i starten ett, og omfattet hele Idd og Marker sorenskriveri som bestod av de 5 kommunene Berg, Idd, Aremark, Øymark og Hvaler. Øymark ble senere overført til Eidsberg krets (1932) og Hvaler falt også fra slik at man sto igjen med Berg, Idd og Aremark.

Berg Bondelag var det første lokallaget som ble organisert i Idd og Marker krets. Stiftelsesmøtet ble holdt 3. februar 1923. To år senere, 16. februar 1925 ble Idd Bondelag stiftet. De første årene var det beskjeden aktivitet i lokallagene, da viktige saker fortsatt ble behandlet av kretsstyret. I 1949 oppløses Idd og Marker krets, og Berg og Idd Bondelag tilsluttes heretter Østfold Bondelag.

Haldenlandbrukets utvikling

Hvor mange bønder det var i Berg og Idd kommuner på 1920 tallet vites ikke med sikkerhet. I 1986 var det 319 bønder i Halden. 25 år senere var tallet 214. I 2022 var det 181 bønder igjen. Areal i drift og produksjonsvolum er noenlunde stabilt gjennom de siste 35 årene, bortsett fra melkeproduksjon som har hatt en stor nedgang de siste årene. I 1947/48 hadde Berg Bondelag 492 medlemmer og i Idd Bondelag var det 229. I 1985/86 hadde disse tallene endret seg til hhv 280 og 150. Lagene har i dag fortsatt høye medlemstall, mye takket være sympatisører og personlige medlemmer. Men det er altså stadig færre aktive bønder blant medlemmene.

Bondelagene i dag

Pr 1/7 2023 hadde Berg BL 306 medlemmer og Idd BL 133. Antall bruksmedlemmer var 115 i Berg og 63 i Idd. I snitt møter ca 10 % av antallet medlemmer opp på medlemsmøter og årsmøte. Begge lag har fra tid til annen slitt med å rekruttere medlemmer til styret. I inneværende år har begge lagene fullsatte styrever. Aktivitetsnivået varierer noe mellom år, men man må jamt over kunne si at lagene leverer godt både faglig og sosialt.

I Berg er det 3 aktive 4H klubber, på Idd 2. Det er to bygdekvinnelag i Berg og ett på Idd. Bare Berg har bygdeungdomslag. Ingen av lagene har representasjon fra BU og Bygdekvinnelaget i styret, og ingen av lagene er representert i deres styrever. Berg Bondelag har støttet 4H klubbene med gaver på høstfestene. Idd har de siste årene gitt hilsninger på høstfestene det har blitt mottatt invitasjoner til, de to siste årene har det ikke blitt gitt pengegaver.

Pr 1/7 2023 hadde Berg 106 722 kroner i bankbeholdning, Idd hadde 132 277 kroner. Ingen av lagene eier eller har andeler i eiendom, eller andre eiendeler av betydning.

Berg honorerer styret med kr 25000 pluss godtgjørelse for dagmøter, og Idd godtgjør med kr 4000 pluss godtgjørelse for dagmøter i inneværende år. Det godtgjøres i tillegg for arbeidet med å profilere lagene på sosiale medier, lagene deler på denne kostnaden.

Konklusjoner og anbefalinger

Ved en sammenslåing vil det nye/sammenslåtte laget få ca 450 medlemmer og bli det 4. største i fylkeslaget. Begge lags kontingentrefusjon fra Norges Bondelag vil samles, og laget vil få en større tilføring av midler. Finansiering av medlemsaktiviteter gjennom aktive lokallag vil som før avhenge av aktiviteten, og medlemstallet vil ha lite og si for størrelsen på finansiering fra fylkeslaget.

Om oppslutningen fra medlemmene blir større vites ikke. Vil fortsatt 10 % av medlemmene møte? Om det blir enklere å finne tillitsvalgte vites heller ikke. Det blir færre verv å fordele (som i størst grad gjøres blant de aktive bøndene), men viljen til å ta på seg verv er vanskelig å spå. Med større økonomisk handlingsrom vil det være mulig å godtgjøre tillitsvalgte høyere dersom årsmøtet vil det.

Overfor kommunen og eventuelle andre høringsinstanser vil nok påvirkningen fra begge lag, eller ett samlet lag, være omtrent den samme da vi i de fleste tilfeller uttaler oss samlet og blir oppfattet som én gruppe. Overfor Østfold Bondelag (og Norges Bondelag i de få tilfeller

henvendelser går direkte dit) vil det bli en svakere stemme når alle medlemmer samles i ett lag. I bondelagets organisasjon teller alle lag likeverdig uavhengig av størrelse, og vi vil teoretisk sett kunne få mindre innflytelse enn om begge lag opptre hver for seg. På Østfold Bondelags årsmøte beregnes antall delegater utfra medlemstall. Berg har i dag 4 utsendinger til fylkesårsmøtet og Idd har 2. Med et medlemstall på 450 vil et felles lage få 5 utsendinger.

Første vedtak i prosessen er gjort i 2022. Arbeidsgruppa anbefaler at man gjør andre og endelig vedtak på årsmøtene i 2023, slik at konstituerende årsmøte kan holdes umiddelbart etter lagenes ordinære årsmøter. Dette forutsetter at begge lag vedtar sammenslåing med kvalifisert flertall (3/4 av de fremmøtte).

Det må på forhånd gjøres et grundig valgkomitéarbeid for å foreslå kandidater til nytt styre. Arbeidsgruppa mener at det første året bør velges inn et styre bestående av leder, fem styremedlemmer og 3 varamedlemmer. Den beste måten å komme fram til dette på vil være at man setter sammen valgkomiteene fra begge lag dette første året, og at denne da består av 6 personer. Valgkomiteen velger selv sin leder blant medlemmene. Valgkomiteen innstiller så på det nye styret med varamedlemmer, og ordinær valgkomite bestående av tre eller flere medlemmer og et varamedlem for kommende arbeidsår. Denne må velges inn med leder og den kontinuitet som kreves for å få tre års funksjonstid med skifte av ett medlem pr år.

Som anbefaling for valgkomiteen foreslås følgende:

Styret bør sammensettes av medlemmer fra ulike produksjoner, geografi, kjønn og alder.

Valgkomiteen bør settes sammen av medlemmer som kommer fra ulike deler av kommunen.

Arbeidsgruppa anbefaler at årsmøtene holdes tidlig i oktober og at det bare innstilles for styre i nytt sammenslått lag. Det foreslås ikke egne vedtekter for laget, men at laget følger Norges Bondelags vedtekter som også omhandler lokallag. Om det *ikke* vedtas å slå sammen lagene, må de respektive lagene avholde ekstraordinære årsmøter der det gjøres valg. Medlemmer av de nåværende styrene blir da sittende fram til ekstraordinære årsmøter er gjennomført.

Som navn på det nye/sammenslåtte laget foreslås enten *Halden Bondelag* eller *Berg og Idd Bondelag*. Arbeidsgruppa mener at årsmøtene først bør avgjøre spørsmålet om sammenslåing, og at det konstituerende årsmøtet så har navnevedtak som egen sak på saklista. Innstillingen vil være Halden Bondelag, alternativt Berg og Idd Bondelag, med mulighet for årsmøtet å komme med andre forslag og eventuell votering.